

КОМУНІКАТИВНІ УМОВИ РОЗВИТКУ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ПОЗИЦІЇ ОСОБИСТОСТІ

Анотація. Стаття присвячена вивченню індивідуально-типових способів осмислення особистістю ситуацій соціальної нестабільності. Розвиток громадянської позиції особистості розглядається з точки зору безперервності процесу вдосконалення людиною власних уявлень про наявну і бажану політико-правову дійсність. Автор розглядає три типи когнітивних самообмежень особистості, що блокують процес комунікації людини зі світом. В емпіричних дослідженнях підтверджено той факт, що описані самообмеження перешкоджають вибору людиною саногенних стратегій обходження з проблемою власної невдоволеності розвитком соціально-правових інститутів. Автор звертає увагу на те, що кожен з трьох способів «захисту особистості від розвитку» пов'язаний зі специфічними комунікативними труднощами людини і призводить до типових розладів її психологічного благополуччя. У статті розглядаються також шляхи відновлення біо-психо-соціального здоров'я людини засобами фасилітаційно-орієнтованого спілкування.

Ключові слова: громадянська позиція, суб'єктивна модель політико-правової дійсності, когнітивні самообмеження особистості, патогенні стратегії комунікації, саногенні способи розв'язання життєвих завдань, біо-психо-соціальне здоров'я, діалог, фасилітація.

Постановка проблеми. Громадянська позиція особистості становить собою такий спосіб суб'єктивного відображення себе і світу, в якому людина відчуває себе повноправним суб'єктом соціальних стосунків, визначає своє місце в демократичному суспільстві, усвідомлює власні цілі й стратегії їх досягнення. Умовою розвитку громадянської позиції особистості є усвідомлення нею

політичних і соціальних питань, актуальних для даного суспільства. Як суб'єктивний образ об'єктивного світу свідомість не тільки відображує дійсність (у формі переживань, уявлень, ідей, установок і т.п.), але і творить її. Тому повноцінний розвиток правосвідомості громадян є невід'ємною умовою як саногенного (здоров'я-розвивального) опанування людиною кризових ситуацій соціальної нестабільності, так і розбудови демократичної правової держави.

Згідно комунікативній теорії психічного, яка посідає провідні позиції у сучасній психологічній науці, правосвідомість, як і всі потенційні психічні утворення (в тому числі і особистість) є результируючим проявом процесу комунікації людини з дійсністю [1, 2, 3]. Саме в процесі цієї комунікації і розвиваються і проявляються індивідуальні способи усвідомлення людиною наявної та бажаної політико-правової дійсності. З огляду на комунікативну природу феномену правосвідомості відкривається можливість не тільки досліджувати проблеми її розвитку за характером комунікацій людини, але і сприяти розв'язанню цих проблем засобами створення розвивального комунікативного простору. Особливої актуальності набуває ця прикладна задача в ситуації соціальних протистоянь, коли проблеми розвитку політико-правової свідомості особистості обертаються для неї неспроможністю опанувати суспільні проблеми і напрацювати конструктивні способи життєздійснення.

Метою нашого дослідження було створення типології індивідуальних способів уникання особистістю розвитку суб'єктивної моделі політико-правової дійсності. В прикладному плані дослідження передбачало розробку комунікативних методів діагностики і корекції кожного з виявлених когнітивних самообмежень особистості, що

блокують розвиток її громадянської позиції в ситуації соціальної нестабільності.

З позицій системно-комунікативного підходу процес буття-розвитку особистості розглядається як безперервний процес формування системи психологічних зв'язків людини з дійсністю. Цей психологічний (особистісний) потенціал становить собою здатність людини розуміти і передбачати дійсність, управляти своєю комунікацією зі світом згідно своїм уявленням про нього і осмислювати досвід цих комунікацій для валідації суб'єктивної моделі дійсності. Комунікативна природа психологічного потенціалу людини визначається тим, що її здатність повноцінно взаємодіяти зі світом і розвивається і проявляється у процесах комунікації (як зовнішньої, так і внутрішньої). При цьому в ролі співрозмовників можуть виступати будь-які носії досвіду: реальні люди чи їхні суб'єктивні образи, вигадані чи узагальнені особи, різні Я-позиції самого суб'єкта спілкування тощо.

Характер спілкування людини з інакодумцями може варіювати від всебічного усвідомлення їхніх поглядів на світ (орієнтованості на діалог) до повного ігнорування (захист стабільності власних переконань засобами уникання розвитку). Як свідчать чисельні психологічні дослідження (Г.О.Балл, Ю.М.Орлов, Г.В.Дьяконов, Т.О.Флоренська, Є.А.Рильська, К.Роджерс, Т.С. Яценко), діалогічне спілкування сприяє розвитку особистості та формуванню життєздатності людини, тоді як монологічні стратегії взаємодії – є способами уникання повноцінної, особистісно-розвиваючої комунікації з дійсністю. Готовність людини до діалогу з інакодумцями свідчить про її орієнтованість на розуміння і розвиток власної Картини світу. Саме діалогічні інтенції виступають критерієм повноцінного функціонування особистості як інструмента налагодження психологічного зв'язку з дійсністю [4, 5].

Повноцінний розвиток правосвідомості особистості проявляється в орієнтованості людини на перевірку і вдосконалення власних уявлень про наявну політико-правову дійсність і на пошук конструктивних шляхів її розбудови. Будь-які помилкові судження, до яких може прийти людина, стають в такому разі тимчасовими, оскільки освоєння і осмислення нового досвіду комунікації з дійсністю дозволяє подолати похибки, створити більш реалістичний суб'єктивний образ наявної та бажаної правової дійсності. Для наукового вивчення і класифікації типових порушень розвитку правосвідомості особистості, відповідно, необхідно досліджувати не помилкові інтерпретації людиною подій чи явищ, а способи її самообмежень у переосмисленні (перевірці та вдосконаленні) своїх уявлень про політико-правову дійсність. Такі самообмеження (чим би вони внутрішньо не виправдовувались – неспроможністю чи небажанням), є, по суті, відмовою від розвитку, відмовою від усвідомлення певної сфери свого життєвого досвіду.

Якщо стратегії опанування сприяють розвитку правосвідомості особистості та зміцненню життєздатності людини, то стратегії самообмеження (при незадоволеності станом правової регуляції суспільних стосунків) не тільки блокують розвиток особистості, але і викликають порушення психоемоційного здоров'я людини. При цьому тип психоемоційних розладів варіює в залежності від того, на якій стадії процесу усвідомлення дійсності спрацьовують особистісні самообмеження. В найбільш загальному плані можна виділити три щабля блокування особистісної комунікації з дійсністю: перцептивний, регуляційний і смислотворчий.

Перцептивний спосіб самообмеження блокує комунікативний процес на стадії усвідомлення дійсності. Витіснятися із свідомості можуть як певні аспекти

зовнішнього досвіду (події, явища, інформація...) так і певні аспекти власного Я (почуття, переживання, уявлення, очікування...). За наявності таких фільтрів (закритості досвіду) людина не може вчитися на власному досвіді, оскільки не помічає його невідповідність – власній моделі дійсності. В результаті наростає неадекватність суб'єктивного відображення світу, знижується антиципаційна (прогностична) надійність особистісної моделі дійсності, реакції і дії людини втрачають зв'язок з реальністю.

Якщо перцептивні самообмеження особистості розповсюджуються на більшість сфер її життєздійснення, то це призводить до серйозної особистісної і соціальної дезінтеграції, яка описується в клінічній психології як ексцентричні або непересічні розлади особистості (Кластер А: 301.0, 301.20, 301.22 за класифікацією DSM-IV). При поширенні таких самообмежень на окремі сфери життя ми маємо справу з підпороговими проявами особистісних розладів, що кваліфікуються як особистісні утруднення. Перцептивні утруднення особистості в сфері розвитку правосвідомості проявляються в униканні контакту як з власною моделлю цієї реальності, так і з іншими баченнями проблеми. На рівні комунікативних проявів така «страусова позиція» породжує дезінтеграцію соціальних комунікацій, неможливість почути, а тим більш, врахувати потреби інших, дезорієнтацію поведінки, неадекватність реакцій, фанатичну відданість стереотипам, некритичну упередженість оцінок і т.п..

Психологічна допомога особистості з перцептивними самообмеженнями полягає у відновленні її контакту з дійсністю, у створенні такого комунікативного простору, який надихає людину поступово переростати свої інфантильні захисні стратегії фільтрації досвіду. Умовою формування готовності особистості відмовитися

від звичних психологічних захистів є відчуття приросту власної спроможності розуміти себе і світ, ефективно використовувати власний досвід для оптимізації взаємодії з дійсністю. Якщо ми маємо справу не з глобальними розладами особистості, а з її утрудненнями в осягненні певних сфер політико-правової дійсності, то починати роботу необхідно з активізації у людини відчуття власної життєвої компетентності у розв'язанні тих проблем, що менш афективно обтяжені. Це, звичайно, потребує часу, але дозволяє актуалізувати особистісні ресурси тестування світу і розширити їх на ті сфери життя, в яких накопичилися перцептивні проблеми.

Іншим, менш глибоким, але більш поширеним способом уникання розвитку є – **регуляційний спосіб самообмеження**, що блокує комунікативний процес на стадії когнітивно-афективного опрацювання виявлених розходжень. За такого способу психологічного захисту власні помилки антиципації майбутнього помічаються суб'єктом, але не опрацьовуються (не здійснюється когнітивний аналіз). Замість того, щоб зрозуміти причини цих помилок і знайти шляхи оптимізації своєї взаємодії зі світом, людина обмежується усвідомленням того, що події розвиваються не так, як вона очікувала чи хотіла. Як наслідок такого самообмеження людина поринає у афективні переживання ворожості світу і власної неспроможності досягти бажаного благополуччя, накопичує відчуття невдоволеності життям і втрачає можливість вдосконалення суб'єктивної моделі світу і своєї взаємодії з ним.

Патогенність підпорядкованості когнітивних процесів особистості – афективним є визнаним фактом, що вивчається в психології особистості як з точки зору природи виникнення (зіскливання мислення з ступеня понять на ступінь комплексів) [6, с.494] так і в контексті

негативного впливу когнітивної недиференційованості на психологічне благополуччя особистості і на її взаємодію з соціумом [7, 8]. В чисельних психологічних дослідженнях було доведено зв'язок полезалежного і недиференційованого когнітивно-афективного стилю особистості з нестабільністю образу «Я» і з дифузністю границь «Я-Інший», з маніпулятивним і комунікативними стратегіями і примітивно-чуттєвим рівнем захисних операцій, що породжують розмитість соціальної перцепції, її доступність пристрасним викривленням [8, 9, 10].

Регуляційні самообмеження особистості яскраво проявляються в тих комунікативних ситуаціях, що актуалізують емоційно заряджені протиріччя. Замість того, щоб розуміти і розвивати суперечливі точки зору, людина піддається афекту і спрямовує свою когнітивну активність на його обслуговування. Мислення з інструменту дослідження дійсності перетворюється на засіб підтасовування досвіду під той емоційний стан, в якому перебуває людина - образи, гніву чи безпорадності. Інформація сприймається лише така, яку можна використати (або викривити) для обґрунтування правомірності своїх афективних оцінок дійсності. Інакодумці кваліфікуються як вороги чи профани, що знімає необхідність заглиблюватися у підстави їхніх точок зору на проблему. І, навпроти, люди, які декларують подібні до власної емоційні оцінки дійсності, сприймаються як одnodумці й отримують необмежений кредит довіри (без критичного аналізу істинних підстав такої декларації).

Саме на електорат, схильний до афективних оцінок соціально-економічних проблем, розраховані рекламні слогани політиків, які обіцяють «покращити вже сьогодні» такі незносні умови життя. Той факт, що розумні й освічені люди можуть піддаватись таким очевидним маніпуляціям,

пояснюється тим, що соціально-економічні негаразди хворобливо переживаються ними, але не стають об'єктом когнітивного аналізу. Превалювання афективних оцінок проблеми над когнітивним аналізом способів її розв'язання дозволяє людині не задаватися питаннями: «для чого він це говорить?» і «як він це збирається робити?». При цьому коли черговий «благодійник» в черговий раз не виправдовує ілюзорних надій, ошуканий виборець знову афективно переживає підступність винуватця-маніпулятора або тих, хто завадив йому виконати обіцяне, що і породжує ненависть до будь-яких учасників політичних подій – персон чи спільнот: «всі вони – злодії», «всі хочуть нас знищити».

Якщо захопленість афектом поширюється на чисельні сфери життєздійснення, це призводить до пасивно-агресивних (негативістичних), депресивних та інших емоційних розладів особистості (за класифікацією DSM-IV, кластер В: 301.7; 301.83; 301.50, 301.6). При вибірковості таких самообмежень, виникають відповідні проблеми, що кваліфікуються як особистісні утруднення в комунікації з певною сферою дійсності. Комунікативними проявами регуляційних самообмежень у розвитку правосвідомості особистості є фіксованість людини на проблемах соціальної несправедливості, на стражданнях з приводу своєї знедоленості й безпорадності, на звинуваченнях всіх, хто «не зробив, щоб у нас все було добре». Прагнення людини піднімати ці теми в будь-яких комунікаціях ґрунтоване на бажанні «випустити пару», а не на спробах розібратися в проблемі; звідси її закритість до діалогу з носіями інакших точок зору, схильність ігнорувати або викривляти факти, які не відповідають складеній картині світу, некритичне ставлення до будь якої (навіть абсурдної) інформації, що підтверджує власні

афективні оцінки «злочинності влади» чи «підступності ворогів».

Психологічна допомога особистості з регуляційними самообмеженнями має спрямовуватись на вивільнення її когнітивних процесів з-під тиску афективних переживань. Оскільки відмова від розуміння проблеми є захисною стратегією особистості, то будь-які спроби опонента аргументовано переконати людину у помилковості її суджень запускають лише афективні реакції, що й блокують когнітивні процеси. Тому єдиним шляхом актуалізації когнітивних ресурсів особистості є залучення людини до спільного з фасилітатором вивчення її власної моделі дійсності. Відчуття психологічної безпеки в такому спілкуванні дозволяє людині відійти від необхідності відстоювати свою точку зору і почати її досліджувати і осмислювати.

Приріст самоусвідомлення є важливим як для саморозвитку особистості (відбувається корекція самостійно виявлених суперечності власного світобачення) так і для розвитку її міжособистісних стосунків (коли людина починає краще розуміти себе, для неї стає більш безпечною і більш цікавою робота розуміння інакших точок зору на проблему). По мірі відновлення когнітивно-афективного балансу, відновлюється психоемоційне благополуччя людини, оскільки вона починає краще усвідомлювати себе і світ, моделювати майбутнє і організовувати свою взаємодію з дійсністю.

Третя група когнітивних самообмежень особистості, яку можна назвати **смисловиборчими**, полягає у недостатньому освоєнні людиною тих протиріч, що актуалізуються в процесі її життєздійснення. Цей спосіб самообмежень блокує комунікацію особистості з дійсністю на стадії осмислення протиріч, які виявлені в результаті перцептивного тестування і когнітивного аналізу

проблеми. Йдеться про ті комунікативні ситуації, в яких не існує єдиного «правильного» рішення, і людині доводиться робити власний вибір в умовах коли різні аспекти ситуації підштовхують її до несумісних рішень. Саногенним способом обходження з такими протиріччями є смислотворче освоєння їх – створення особистих конструктів (смислів) більш високого порядку, які інкорпоруєть винайдені протиріччя (підіймаються над ними). За умов такої смислотворчої роботи будь-який вибір, здійснений людиною, сприймається нею як найбільш прийнятний за наявних умов. А оскільки до наявних умов відносяться і власні смислотворчі здібності, то невдоволеність результатами прийнятого раніше рішення стає матеріалом для саморозвитку, а не приводом для паніки.

Особистість, яка обмежує свою смислотворчу активність, намагається вирахувати «об'єктивно-ідеальне» рішення будь-якої проблеми. З огляду на полідетермінованість комунікативних процесів, це часто виявляється неможливим, що і прирікає людину на постійні вагання між різними точками зору, кожна з яких має ознаки «єдино-правильної». Незалежно від того, який вибір зробить людина, її невпевненість у «ідеальності» вибору породжує хвилювання з приводу втрачених можливостей й катастрофічних перспектив неправильно-обраного шляху. Накопичення таких переживань створює підґрунтя для постійного відчуття «немотивованої» тривоги чи «безпідставної» паніки. На рівні генералізації таких порушень вони кваліфікуються як тривожні та панічні розлади особистості (за класифікацією DSM-IV, кластер С: 301.82; 301.6; 301.4). Якщо ці самообмеження особистості розповсюджуються на окремі сфери життєздійснення, то маємо справу з відповідними особистісними утрудненнями в опануванні певних

життєвих проблем.

Комунікативними проявами смислотворчих самообмежень особистості в розвитку її правосвідомості є хвороблива емоційна реакція на будь-які нагадування про існування політико-правових проблем. Людина намагається захистити себе від будь-якої інформації про соціально-економічні негаразди в країні, обмежує спілкування з людьми, які схильні обговорювати ці теми, досить рідко сама піднімає їх в розмові. Проте, комунікативна стратегія «не сипте сіль на рани» не позбавляє людину від постійних безплідних роздумів про болючі питання, від емоційної зацикленості на спробах знайти вірне рішення, оскільки відмежуватися від внутрішньоособистісного конфлікту – неможлива задача. Наявність внутрішніх смислових протиріч проявляється і в тому, що таким людям важко презентувати іншим своє цілісне бачення ситуації: вони ніби бачать і розуміють окремі фрагменти дійсності, але «не знають» як скласти їх у цілісний образ.

Психологічна допомога людям з такими смисловибірчими труднощами має спрямовуватись на розширення їх діалогічної взаємодії з іншими. Під діалогічною взаємодією ми розуміємо спосіб спілкування, орієнтований на розуміння і розвиток точок зору всіх учасників взаємодії. Як відомо, творче переосмислення суб'єктивних смислів потребує виходу за межі власної моделі світу, можливості подивитись на проблему з інакшої точки зору, набути бінокулярного бачення, щоб перейти від площини до простору [11;12]. Тому для активізації смислотворчого потенціалу особистості, людину необхідно здвинути з наїженої колії, створити принципово-новий і суб'єктивно прийнятний для неї комунікативний простір. Такий діалог може відбуватись не тільки в терапевтичному спілкуванні, а і в будь-якій

спільній діяльності, де людина може без остраху поділитися з іншими своїми світобаченнями і зустрітися з інакшими моделями дійсності. Форма обміну індивідуальними поглядами на проблему може бути не тільки усно-розмовною, але і письмовою, образотворчою, музикальною, театральною і т.п.. Головне, щоб людина захотіла і змогла в такій формі по-новому осмислювати свій внутрішній конфлікт.

Висновки:

1. Повноцінний розвиток особистості, як системи смислових ставлень людини до дійсності, проявляється не у «безпомилковості» суб'єктивного відображення себе-у-світі, а у постійній готовності людини вдосконалювати цю концептуальну модель на основі осмислення свого комунікативного досвіду.
2. Комунікативними умовами розвитку громадянської позиції особистості є безперешкодний процес усвідомлення людиною наявної та бажаної політико-правової дійсності для вибору здоров'я-розвивальних і соціально-прийнятних способів розв'язання життєвих завдань.
3. Когнітивні самообмеження, що блокують процес усвідомлення людиною суспільних явищ і розвиток її громадянської позиції, проявляються у патогенних способах проживання нею кризових ситуацій соціальної нестабільності.
4. Емпірично доведено наявність принаймні трьох способів когнітивних самообмежень особистості, що відрізняються як за комунікативними стратегіями людини, так і за типом психоемоційних проблем, яких вона зазнає під час загострення соціальних протистоянь.

Розроблена типологія особистісних самообмежень має прикладну значимість для практики психологічної

допомоги особистості, оскільки дає не тільки критерії діагностики проблем розвитку правосвідомості особистості, але і визначає шляхи подолання особистісних труднощів і відновлення біо-психо-соціального здоров'я людини.

Література

1. Ломов Б.Ф. Методологические и теоретические проблемы психологии / Б.Ф. Ломов; ред.. Ю.М.Забродин, Е.В.Шорохова. – М.: Наука, 1984. – 465 с
2. Брушлинский А. В. Мышление и общение / А. В. Брушлинский, В. А. Поликарпов (2-е дораб. изд.) - Самара: Самар. Дом печати, 1999. – 128 с
3. Величковский Б.М. Когнитивная наука: Основы психологии познания. В 2-х томах. / Б.М.Величковский – М.: Смысл / Академия, 2006, – 448 с.
4. Осадько О.Ю. Особливості внутрішнього діалогу як саногенного способу аутокомунікації / Осадько О.Ю. // Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. – Житомир: “Вид-во ЖДУ ім. І. Франка”, 2013. – Том VII. Екологічна психологія. – Випуск 34. – С. 138–146
5. Осадько О.Ю. Саногенний потенціал діалогічної позиції особистості в ситуації суб'єктивної значимості стосунків з «ідейним опонентом» / О.Ю.Осадько // Зб. наукових статей Київського міжнародного університету й Інституту соціальної та політичної психології НАПН України. Серія «Психологічні науки: проблеми і здобутки». Вип.5. – К.: КиМУ, 2014, – С.88–103
6. Выготский Л. С. Собр. соч.: В 6 т. /Л.С.Выготский. – М.: Педагогика, 1983. Т. 3. – 560 с.

7. Келли Дж. А. Теория личности. Психология личных конструктов / Дж.А.Келли. – Спт.: Речь, 2000. – 258 с.
8. Соколова, Е.Т. Аффективно-когнитивная дифференцированность как диспозиционный фактор личностных и поведенческих расстройств / Е.Т.Соколова // Дифференционно-интеграционная парадигма / сост. Н.И.Чуприкова. М.: Языки славянских культур, – 2009, С. 151–166.
9. Соколова Е. Т., Бурлакова Н. С., Лэонтиу Ф. Связь феномена диффузной гендерной идентичности с когнитивным стилем личности / Е.Т.Соколова, Н. С. Бурлакова, Ф. Лэонтиу // Вопр. психол. 2002. № 3.
10. Соколова Е. Т., Сотникова Ю. А. Связь психологических механизмов защиты с аффективно-когнитивным стилем личности у пациентов с повторными суицидальными попытками / Е.Т.Соколова, Ю.А. Сотникова // Вестн. Моск. ун-та. Сер. 14. Психология. 2006., № 2.).
11. Титаренко Т.М. Життєві кризи: технології консультування. У 2-х част. / Т.М.Титаренко – К.: Главник, 2007. – С. 144 –175
12. Транскоммуникация: преобразование жизненных миров человека / Под ред. В.И. Кабина. – Томск: ТГУ, 2011. – 400 с.

Аннотация. Статья посвящена рассмотрению индивидуально-типичных способов осмысления личностью ситуаций социальной нестабильности. Развитие гражданской позиции личности изучается с точки зрения непрерывности процесса совершенствования человеком своих представлений о наличной и желаемой политико-правовой действительности. Автор рассматривает три типа когнитивных самоограничений личности, которые блокируют процесс коммуникации человека с миром. В эмпирических исследованиях подтверждается тот факт, что описанные самоограничения препятствуют выбору

человеком саногенных стратегий обхождения с проблемой своей неудовлетворённости развитием социально-правовых институтов. Автор обращает внимание на то, что каждый из трёх способов «защиты личности от развития» связан со специфическими коммуникативными трудностями человека и приводит к своеобразным расстройствам его психологического благополучия. В статье рассматриваются также пути восстановления био-психо-социального благополучия личности средствами фасилитационно - ориентированного общения.

Ключевые слова: гражданская позиция, субъективная модель политико-правовой действительности, когнитивные самоограничения личности, патогенные стратегии коммуникации, саногенные способы решения жизненных задач, био-психо-социальное здоровье, диалог, фасилитация.

Summary. The article is devoted to examination of individual-typical ways of personality's trying to find the sense in social-instability situations. The evolution of personality's social position is studying with relation to continuity process of persons' improvement its own constructions of the wished and existing course of low and political reality. The author considers three types of personality's cognitive self-restrictions, which blockades the process of communication person with actuality. Empirical research substantiates the fact, that these self-restrictions disturb personality's choosing of sanogenic strategies of manner with unsatisfying development of social-legal institutions. The author pays attention to connection each of these three ways of "personality's protection against progress" with specific communicative difficulties of the person and with typical disturbances of psychological wellbeing. Ways of rehabilitation of personality's bio-psycho-social health by means of the facilitation-orientated communication are also considered in the article.

Keywords: social position, subjective model of political and legal reality, personality 's cognitive self-restrictions, pathogenic communicative strategies. sanogenic ways of the vital task's solution, bio-psycho-social health, dialog, facilitation.